

Διεθνής Διαφάνεια – Ελλάς

Ελληνική Ένωση Τραπεζών

**ΑΠΟΤΡΟΠΗ ΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΗΣΗΣ
ΤΟΥ ΤΡΑΠΕΖΙΚΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΓΙΑ ΠΡΑΞΕΙΣ ΔΙΑΦΘΟΡΑΣ**

Αθήνα, 14 Δεκεμβρίου 2007

Παναγιώτης Κυριακόπουλος
Διευθυντής
Διεύθυνση Εποπτείας
Πιστωτικού Συστήματος

ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
ΕΥΡΩΣΥΣΤΗΜΑ

- *Γιατί εποπτεύονται οι τράπεζες και πως συνδέεται το θέμα της διαφθοράς με την εποπτεία τους, η οποία αποσκοπεί πρωτίστως στη χρηματοοικονομική σταθερότητα.*
- *Ο ρόλος των εποπτικών αρχών στην αποτροπή του φαινομένου.*
- *Ποιες προκλήσεις αντιμετωπίζουν οι εποπτικές αρχές και οι τράπεζες.*

- **ασύμμετρη πληροφόρηση** μεταξύ των τραπεζών και των πελατών τους, για την αξιολόγηση των κινδύνων που αναλαμβάνουν οι τράπεζες.
- **Συστημικός κίνδυνος** που μπορεί να προκύψει από τη μετάδοση προβλήματος φερεγγυότητας ή ρευστότητας μιας τράπεζας στην πραγματική οικονομία, **αλλά και μη ποσοτικοποιημένοι κίνδυνοι, όπως...**
- η διατήρηση της φήμης και **εμπιστοσύνης του κοινού που** αποτελεί το κύριο μακροπρόθεσμο χαρακτήρα περιουσιακό τους στοιχείο και δεν πρέπει να θυσιάζεται στη βάση αποκλειστικά βραχυπρόθεσμου οφέλους/ποσοτικών στόχων.

Περιοχές που μπορεί να συνδέονται με διαφθορά

Εάν εξαιρέσουμε τις περιπτώσεις απάτης, με συνέργεια υπαλλήλων:

- Το Ξέπλυμα Βρώμικου Χρήματος

- Η μη συμμόρφωση με Κώδικες Ηθικής Συμπεριφοράς.

Η δωροδοκία συνδέεται στενά με τη γενικότερη έννοια της διαφθοράς. Η παθητική δωροδοκία αντιμετωπίζεται ως εγκληματική δραστηριότητα (Ν. 2331/1995 και 3424/2005). Η ενεργητική και οι άλλες μορφές δωροδοκίας θα συμπεριληφθούν στα βασικά αδικήματα του νέου νόμου.

Παρά την έλλειψη ειδικής εξουσιοδότησης, στις ρυθμίσεις της ΤΤΕ περιλαμβάνονται τα Πολιτικά Εκτεθειμένα Πρόσωπα (ΠΕΠ) τρίτων χωρών και με το νέο νόμο, ο οποίος θα ενσωματώσει την Τρίτη Κοινοτική Οδηγία θα καλυφθεί η σύσταση της FATF για εφαρμογή μέτρων δέουσας επιμέλειας στα ημεδαπά και κοινοτικά ΠΕΠ.

Πεδίο αρμοδιότητας της Τράπεζας της Ελλάδος

- Οι τράπεζες όπως και οι εποπτικές τους αρχές δεν υποκαθιστούν τις κατά νόμο αρμόδιες αρχές στην καταπολέμηση της διαφθοράς και δεν διενεργούν ανακριτικό έργο.
- Οι μηχανισμοί τους εντούτοις οφείλουν να είναι προσανατολισμένοι προς την αντιμετώπιση τυχόν αδυναμιών του θεσμικού πλαισίου ή στην εφαρμογή του υφιστάμενου δικαίου.

Για το σκοπό αυτό δεν απαιτείται μόνο παρέμβαση σε συγκεκριμένες μόνο λειτουργίες, αλλά σε όλες τις βασικές λειτουργίες, που εκτείνονται από την παροχή της άδειας λειτουργίας, τα πρόσωπα που τις διοικούν, την εταιρική διακυβέρνηση αλλά και την επιβολή κυρώσεων ή τη λήψη διορθωτικών μέτρων μέχρι και την ανάκληση της άδειας.

Ενέργειες της Τράπεζας της Ελλάδος

Πράξη Διοικητή 2577/2006

Κύριος προληπτικός μηχανισμός \Rightarrow η καλή διοικητική οργάνωση και επαρκείς διαδικασίες εσωτερικού ελέγχου, δηλαδή αποτελεσματική εταιρική διακυβέρνηση και εταιρική κουλτούρα, προσαρμοσμένες κατάλληλα στο συγκεκριμένο κίνδυνο.

Το Δ.Σ. και η Διοίκηση πρέπει να διασφαλίζουν την τήρηση επαρκούς Συστήματος Εσωτερικού Ελέγχου που περιλαμβάνει και τη λειτουργία της Κανονιστικής Συμμόρφωσης, η οποία καλύπτει και θέματα σύγκρουσης συμφερόντων, αθέμιτης χρήσης πληροφοριών και εφαρμογής των διατάξεων περί της πρόληψης του ξεπλύματος βρώμικου χρήματος.

Ενέργειες της Τράπεζας της Ελλάδος

Πράξη Διοικητή 2577/2006

Με διασφάλιση της ανεξαρτησίας της (?), η λειτουργία Κανονιστικής Συμμόρφωσης διασφαλίζει:

- Τη συμμόρφωση με τον Κώδικα Ηθικής Συμπεριφοράς επί τη βάσει των γενικώς αποδεκτών αρχών, συμπεριλαμβανομένης και της μη αποδοχής ασυνήθους αξίας ωφελημάτων,
- την κάλυψη έναντι του κινδύνου αποτυχίας συμμόρφωσης με τους νόμους, τους κανονισμούς, τους κώδικες δεοντολογίας, κανόνες κλπ,
- την επίδειξη υψηλού επιπέδου δέουσας επιμέλειας για τις συναλλαγές με τις off shore εταιρίες.

Ενέργειες της Τράπεζας της Ελλάδος

... από μόνες τους όμως οι διαδικασίες δεν αρκούν.

Απαιτούνται επιπλέον:

- η υποστήριξη της τεχνολογίας,
- κατάλληλα εκπαιδευμένο προσωπικό,
- επαρκή συστήματα εσωτερικού και εξωτερικού ελέγχου.

Το ξέπλυμα βρώμικου χρήματος που καλύπτει και τα προαναφερθέντα θέματα που συνδέονται με τη διαφθορά πρέπει να αντιμετωπίζεται όχι ως μια τυπική υποχρέωση συμμόρφωσης, αλλά ως ένας σημαντικός κίνδυνος.

Ειδικότερα ...

Στο πλαίσιο της αρχής «γνώρισε τον πελάτη σου» περιλαμβάνονται πολιτικές και διαδικασίες συνολικής διαχείρισης των κινδύνων των τραπεζών με υποχρέωση:

➤ ταξινόμησης των συναλλασσομένων και των συναλλαγών με βάση τον κίνδυνο ⇒ διαπίστωση τυχόν αποκλίσεων από το προφίλ του συναλλασσόμενου ⇒ αναφορά στην Εθνική Αρχή, αλλά και ...

➤ μη σύναψης ή συνέχισης σχέσεων με ανεπαρκώς εποπτευόμενες τράπεζες ή με εικονικές τράπεζες (shell banks),

➤ πολιτικής αποδοχής ή μη της συμβατικής σχέσης με τον πελάτη,

➤ εξελισσόμενων εκπαιδευτικών προγραμμάτων για το προσωπικό τους,

➤ δυνατότητας πραγματοποίησης ανώνυμων αναφορών,

➤ διαχωρισμού καθηκόντων και μη χρήσης εμπιστευτικών πληροφοριών.

Διενέργεια ελέγχων - Αναφορές

Οι απαιτήσεις αυτές της Τράπεζας της Ελλάδος αφορούν τις πολιτικές και την επάρκεια των διαδικασιών για τη διενέργεια αναφορών στην **Εθνική Αρχή**, η οποία είναι και η μόνη αρμόδια να τις **αξιολογήσει ανακριτικά**.

Πρωταρχική ευθύνη των Διοικήσεων η λήψη μέτρων.

Για λόγους αποτελεσματικότητας, η ΤτΕ επικεντρώνεται στη διενέργεια ελέγχων τόσο στο επίπεδο κεντρικής διοίκησης των τραπεζών, το δίκτυο στα Βαλκάνια, όσο και σε δειγματοληπτικούς ελέγχους σε υποκαταστήματα.

Από τα διαθέσιμα στοιχεία υπάρχει αύξηση των αναφορών των πιστωτικών ιδρυμάτων προς την Εθνική Αρχή, καθώς το 89% των συνολικών αναφορών κατά το 2005 προέρχονταν από τράπεζες ...

...αλλά απαιτείται περαιτέρω βελτίωση των μηχανισμών ανίχνευσης ιδίως με την ωρίμανση των νέων διατάξεων.

Προκλήσεις

- Επίγνωση ευρύτερων αδυναμιών και αντίστοιχη προσαρμογή των προληπτικών μηχανισμών,
- ανάπτυξη κουλτούρας κινδύνων και όχι εκ των υστέρων προσαρμογή στις Κοινοτικές Οδηγίες,
- περαιτέρω αναβάθμιση του ελεγκτικού προσωπικού και των μεθόδων (εποπτικών αρχών και εποπτευομένων),
- αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας AML/CFT συστήματος σε επίπεδο ομίλου και ιδιαίτερα σε χώρες όπου παρατηρείται σημαντική επέκταση των Ελληνικών Τραπεζών. Το Πολυμερές Μνημόνιο Συνεργασίας συμβάλλει στην ενίσχυση της περιφερειακής συνεργασίας,
- σημαντική ενίσχυση του συντονισμού και συνεργασίας όλων των αρχών που εμπλέκονται ... αλλά και
- ενίσχυση της ανταλλαγής πληροφοριών μεταξύ των τραπεζών για την αποτροπή φαινομένων διαφθοράς στις ίδιες .

... η εσωτερικοποίηση από τα πιστωτικά ιδρύματα της σπουδαιότητας της αποτροπής χρησιμοποίησης του τραπεζικού συστήματος για πράξεις διαφθοράς, όχι μόνο ως απαίτηση των εποπτικών αρχών αλλά ως μίας ιδιαίτερα αποτελεσματικής επιχειρηματικής πρακτικής και την προώθηση μιας κουλτούρας προσανατολισμένης στα μακροπρόθεσμα οφέλη, αποτελεί μονόδρομο.

Η σταδιακή εφαρμογή δεν αποτελεί λύση στον τομέα αυτό.

Ευχαριστώ για την προσοχή σας.

